

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 1ης Φεβρουαρίου 2007*

Στην υπόθεση C-199/04,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 4 Μαΐου 2004,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις C.-F. Durand και F. Simonetti, επικουρούμενες από την A. Howard, barrister, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενου από τον M. Bethell, στη συνέχεια από την E. O'Neill, επικουρούμενους από τους D. Elvin, QC, και J. Maurici, barrister, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τον C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, τον R. Schintgen, τη R. Silva de Lapuerta, τον J. Makarczyk (εισηγητή), και τον L. Bay Larsen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Φεβρουαρίου 2006,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, παραλείποντας να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσει την πλήρη και ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των άρθρων 2 έως 6, 8 και 9 της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40), όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997 (ΕΕ L 73, σ. 5, στο εξής: οδηγία 85/337), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

- 2 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/337 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε πριν χορηγηθεί η άδεια, τα έργα τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω, μεταξύ άλλων, της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να χρειάζονται άδεια και εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αυτά τα έργα ορίζονται στο άρθρο 4.»

- 3 Σύμφωνα με το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας:

«Η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων εντοπίζει, περιγράφει και αξιολογεί δεόντως, κατά περίπτωση και σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 11, τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις ενός έργου:

- στον άνθρωπο, στην πανίδα και στη χλωρίδα,

- στο έδαφος, στα ύδατα, στον αέρα, στο κλίμα και στο τοπίο,

- στα υλικά αγαθά και στην πολιτιστική κληρονομιά,

— στην αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων που αναφέρονται στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη περίπτωση.»

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας ορίζει:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 3, για τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα II, τα κράτη μέλη αποφασίζουν βάσει:

α) κατά περίπτωση εξέτασης,

ή

β) κατωτάτων ορίων ή κριτηρίων που καθορίζει το κράτος μέλος,

κατά πόσο το έργο θα υποβληθεί σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.

Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν και τις δύο διαδικασίες που αναφέρονται στα στοιχεία α' και β'.»

5 Το παράρτημα II της οδηγίας 85/337, με τίτλο «Έργα που εμπίπτουν στο άρθρο 4, παράγραφος 2», παραθέτει, στο σημείο 5, στοιχείο β', τις εγκαταστάσεις για την παραγωγή τσιμέντου.

Η εθνική νομοθεσία

- 6 Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι αρμοδιότητες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της διαδικασίας χορηγήσεως αδειας χρησιμοποίησης καταλοίπων καυσίμων κατανέμονται μεταξύ των πολεοδομικών αρχών και των αρμόδιων για την προστασία του περιβάλλοντος αρχών.
- 7 Οι πρώτες, ιδίως οι τοπικές πολεοδομικές αρχές, είναι αρμόδιες να επιλαμβάνονται των αιτήσεων οικοδομικών αδειών. Σε περίπτωση που η πολεοδομική αρχή απορρίψει την αίτηση ή δεν απαντήσει, ο αιτών μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά της απορριπτικής απόφασης ή κατά της αρνήσεως απαντήσεως ενώπιον του υφυπουργού. Ο υφυπουργός μπορεί να αφαιρέσει την αρμοδιότητα από την τοπική πολεοδομική αρχή και να αποφανθεί επί της αιτήσεως οικοδομικής αδειας. Στην Ουαλλία, οι αρμοδιότητες για πολεοδομικά θέματα που έχουν ανατεθεί στον υφυπουργό ασκούνται από τη National Assembly for Wales.
- 8 Σύμφωνα με το άρθρο 57 του νόμου του 1990 περί πολεοδομίας και χωροταξίας (Town and Country Planning Act 1990, στο εξής: TCPA), απαιτείται οικοδομική άδεια για κάθε «διαμόρφωση», έννοια η οποία ορίζεται από το άρθρο 55 ως «η υλοποίηση κατασκευαστικών εργασιών, η ανέγερση κτιρίων, η εξόρυξη ορυκτών ή άλλες εργασίες πραγματοποιούμενες επί, υπεράνω ή κάτωθεν οικοπέδου, ή η σημαντική αλλαγή της χρήσεως ενός κτιρίου ή ενός οικοπέδου».
- 9 Κατά την υποβολή αιτήσεως για την έκδοση οικοδομικής άδειας, οι αρμόδιες πολεοδομικές αρχές αποφασίζουν επίσης αν είναι αναγκαίο να προβούν στην εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προβλέπει η οδηγία 85/337.

- 10 Συναφώς, με τις κανονιστικές διατάξεις περί χωροταξικού σχεδιασμού και περί εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του 1988 [Town and Country Planning (Assessment of Environmental Effects) Regulations 1988] η οδηγία 85/337, όπως ίσχυε αρχικώς, μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη, ιδίως με την ενσωμάτωση των νέων δικονομικών δεσμεύσεων στο υφιστάμενο καθεστώς χωροταξικού σχεδιασμού.
- 11 Η οδηγία 97/11 μεταφέρθηκε στην εν λόγω έννομη τάξη με τις κανονιστικές διατάξεις περί χωροταξικού σχεδιασμού και περί εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του 1999 (Αγγλία και Ουαλλία) [Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) (England and Wales) Regulations 1999].
- 12 Στο πλαίσιο του συστήματος ολοκληρωμένης πρόληψης και μείωσης της μόλυνσης («integrated pollution control»), που τέθηκε σε ισχύ με το πρώτο μέρος του νόμου για την προστασία του περιβάλλοντος του 1990 (Environmental Protection Act 1990), ο Her Majesty's Inspectorate of Pollution και στη συνέχεια, μετά τη σύστασή του, το Environment Agency εξετάζουν τις επιβλαβείς επιπτώσεις στο περιβάλλον που μπορεί να συνεπάγεται η διαδικασία. Δυνάμει του άρθρου 6 της εν λόγω οδηγίας, μια «ρυθμιζόμενη δραστηριότητα», δηλαδή μια δραστηριότητα δυνητικά ρυπογόνος που ρυθμίζεται από τον υφυπουργό, δεν επιτρέπεται να ασκείται, ιδίως, στην Αγγλία και στην Ουαλλία χωρίς προηγούμενη έγκριση του Environment Agency.
- 13 Κατά τον Φεβρουάριο του 1997, το Υπουργείο Περιβάλλοντος εξέδωσε την επεξήγηση αριθ. 23 (Planning Policy Guidance Note 23) σχετικά με την πολιτική αστικού χωροταξικού σχεδιασμού και της καταπολέμησης της ρύπανσης. Η επεξήγηση αυτή περιγράφει, ιδίως, τις σχέσεις μεταξύ της αποστολής των αρμόδιων για τον αστικό χωροταξικό σχεδιασμό αρχών και της αποστολής των οργανισμών για την καταπολέμηση της ρύπανσης, οι οποίοι είναι νομικά διαχωρισμένοι.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 14 Το 1997 και το 1998 περιήλθαν στην Επιτροπή δύο καταγγελίες που αφορούσαν έγκριση που δόθηκε σε εργοστάσιο τσιμέντου το οποίο εκμεταλλευόταν η εταιρία Castle Cement στο Clitheroe, στην περιοχή του Lancashire, για χρήση, αντί μέρους των κλασικών καυσίμων, ενός μείγματος από υγρά βιομηχανικά απόβλητα, ονομαζόμενου «Cemfuel». Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, οι αρμόδιες εθνικές αρχές δεν εξέτασαν πριν τη χορήγηση της εγκρίσεως αν το επίμαχο σχέδιο έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- 15 Το 1999 περιήλθε στην Επιτροπή καταγγελία σχετική με εργοστάσιο τσιμέντου στο Padeswood, στην περιοχή του Flintshire, το οποίο εκμεταλλευόταν η ίδια εταιρία. Εν προκειμένω, η κατασκευή πρόσθετου φούρνου και η αντικατάσταση των κλασικών καυσίμων με το Cemfuel, με αέραια ελαστικά αυτοκινήτων και ένα μείγμα αποβλήτων χαρτιού και πλαστικών υλών, ονομαζόμενο «Profuel», μολονότι αποτέλεσαν αντικείμενο εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, εγκρίθηκαν από το National Assembly for Wales πριν αποφανθεί το Environment Agency επί υποβληθείσας προς αυτό αιτήσεως εγκρίσεως.
- 16 Οι καταγγελίες για το εργοστάσιο τσιμέντου της Clitheroe προκάλεσαν, κατά το διάστημα μεταξύ 11ης Ιουλίου 1997 και 30ής Μαρτίου 1999, δύο ανταλλαγές επιστολών μεταξύ της Επιτροπής και της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου. Η καταγγελία για το εργοστάσιο της Padeswood προκάλεσε επίσης μια ανταλλαγή επιστολών, δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε διευκρινίσεις από την εν λόγω κυβέρνηση στις 19 Απριλίου 1999 η οποία της απάντησε στις 18 Ιουνίου 1999.
- 17 Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία αυτά, η Επιτροπή εκτίμησε, αφενός, ότι η χρησιμοποίηση από τις αρμόδιες εθνικές αρχές του κριτηρίου της «σημαντικής αλλαγής της χρήσεως ενός κτιρίου ή ενός οικοπέδου» που περιλαμβάνεται στον TCPA έχει ως αποτέλεσμα να διαφεύγουν ορισμένα σχέδια από τις διαδικασίες που προβλέπει η οδηγία 85/337, μεταξύ δε αυτών είναι ιδίως η αλλαγή του καυσίμου

που χρησιμοποιείται σε εργοστάσιο τσιμέντου. Αφετέρου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συντόνισε ικανοποιητικά τους κανόνες που έχουν εφαρμογή στα θέματα αστικού χωροταξικού σχεδιασμού και στα θέματα καταπολέμησης της ρύπανσης, ώστε να εξασφαλίσει την τήρηση των υποχρεώσεων και των στόχων που θέτει η οδηγία αυτή. Για τον λόγο αυτό, στις 7 Μαΐου 2001 η Επιτροπή απηύθυνε προς το κράτος μέλος αυτό έγγραφο οχλήσεως.

- 18 Η Επιτροπή, επειδή η απάντηση στο έγγραφο αυτό των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου δεν την έπεισε ότι η εκτέλεση και η συγκεκριμένη εφαρμογή της οδηγίας 85/337 ήταν ικανοποιητική, απηύθυνε στις 18 Ιουλίου 2002 προς το εν λόγω κράτος μέλος αιτιολογημένη γνώμη, με την οποία το κάλεσε να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή εντός προθεσμίας δύο μηνών από της λήψεως της αιτιολογημένης γνώμης.
- 19 Εκτιμώντας ότι η απάντηση της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη δεν ήταν ικανοποιητική, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Επί του παραδεκτού της προσφυγής

- 20 Καταρχάς, πρέπει να τονιστεί ότι το Δικαστήριο μπορεί να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν συντρέχουν οι προβλεπόμενες από το άρθρο 226 ΕΚ προϋποθέσεις για την άσκηση προσφυγής λόγω παραβάσεως (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1992, C-362/90, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1992, σ. I-2353, σκέψη 8, και της 27ης Οκτωβρίου 2005, C-525/03, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2005, σ. I-9405, σκέψη 8).
- 21 Έτσι, στο πλαίσιο της δίκης αυτής, στην αιτιολογημένη γνώμη και στην προσφυγή οι αιτιάσεις πρέπει να εκτίθενται κατά τρόπο συνεπή και ακριβή, ώστε να

επιτρέπουν στο κράτος μέλος και στο Δικαστήριο να αντιληφθούν με ακρίβεια τη σημασία της προσαπτόμενης παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου, πράγμα που συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου το εν λόγω κράτος να μπορέσει να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του και το Δικαστήριο να διαπιστώσει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παραβάσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 4ης Μαΐου 2006, C-98/04, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 2006, σ. I-4003, σκέψη 18).

- 22 Εν προκειμένω, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσει την πλήρη και ακριβή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των άρθρων 2 έως 6, 8 και 9 της οδηγίας 85/337.
- 23 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Επιτροπή προβάλλει δύο αιτιάσεις με τις οποίες αμφισβητεί, με τη μεν πρώτη, τα άρθρα 55 και 57 του ΤCΡΑ κατ' εφαρμογή των οποίων οι αρμόδιες αρχές χρησιμοποιούν, στην περίπτωση αιτήσεως οικοδομικής άδειας, το εθνικό κριτήριο της «σημαντικής αλλαγής της χρήσεως ενός κτιρίου ή ενός οικοπέδου», που έχει ως αποτέλεσμα να εξαιρούνται ορισμένα σχέδια από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/337, και, με τη δεύτερη, το γεγονός ότι κατά τη μεταφορά της ίδιας αυτής οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δεν συντόνισε ικανοποιητικά τους κανόνες που έχουν εφαρμογή στα θέματα αστικού χωροταξικού σχεδιασμού και στα θέματα καταπολέμησης της ρύπανσης, ώστε να εξασφαλίσει την τήρηση όλων των υποχρεώσεων που θέτουν τα άρθρα 3 και 8 της οδηγίας.
- 24 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την προσφυγή της, η Επιτροπή αναγνώρισε ρητώς ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, με τις κανονιστικές διατάξεις περί χωροταξικού σχεδιασμού και περί εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του 1988 και, όσον αφορά την Αγγλία και την Ουαλλία, του 1999, θέσπισε τα απαραίτητα νομοθετικά μέτρα για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 85/337.
- 25 Επομένως, η υπό κρίση προσφυγή λόγω παραβάσεως, στο μέτρο που βασίζεται σε αντιφατική επιχειρηματολογία, δεν ανταποκρίνεται στις υπομνησθείσες με τη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως απαιτήσεις της λογικής συνέπειας και της ακρίβειας.

26 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

27 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο ζήτησε την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα και η προσφυγή της τελευταίας κηρύχθηκε απαράδεκτη, η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.**

- 2) Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)